

1 Kor. 13 – preek – NGKO – 4 oktober 2015

(Mooie mensen zoals Jezus) 2. Liefde is... Tekst: 1 Kor. 13, 1-7

De praktijk

Hij liep ons straal voorbij.

Niet dat hij mij na al die jaren niet herkende! Twee maanden daarvoor had hij me nog op een congres aangesproken. Kort, maar toch. Zelfs al had ik in de jaren daarvoor niets mee van hem vernomen.

Maar nu leek het alsof ik lucht voor hem was. Niet één keer maar steeds weer die middag! Nog geen groet kon ervan af!

Alsof hij me in de aanwezigheid van zijn vrienden niet wilde kennen. Aan het eind van de dag op weg naar huis, merkte ik dat me dat pijn gedaan had.

En nu ligt daar dan de uitnodiging met het verzoek aanwezig te zijn bij een feestelijke bijeenkomst ter gelegenheid van zijn nieuwe functie.

Let wel, die uitnodiging komt van zijn bedrijf niet van hemzelf!

Wat doe ik nu? Ik zal jullie eerlijk zeggen wat mijn eerste reactie is: 'laat maar zitten, daar heb ik geen zin meer in!'

Maar terwijl mijn tegenzin langzamerhand neerdwarrelt, denk ik:

‘reageer ik nu zoals God dat wil?’

‘Ja maar, ik hoef toch niet alles te nemen!’, werpt een andere stem in mij tegen.

Maar de rustige stem van mijn geweten houdt vol:

‘maar wat zou Jézus van me verwachten?’

Wat zouden jullie doen?

Zouden jullie gaan?

...

Mooie mensen (2) Liefde = ...

Twee weken geleden kondigde ik aan dat we gaan rondkijken in de tuin van ons geloof om te zien hoe de vrucht van de Geest er bij staat.

Vrucht die bestaat uit de groei van allerlei eigenschappen in ons leven: liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing (9 stuks kennen jullie ze al?).

Vrucht heeft iets wonderlijks: het groeit vanzelf lijkt het wel, als een wonder (In een timelapsefilmje kan dat heel indrukwekkend zichtbaar worden). Maar wij hebben tóch invloed op die groei. Wij zijn medeverantwoordelijk voor de grondkwaliteit, bemesting, de geleiding van de plant, het water geven en snoeien. Kort gezegd: de Geest is verantwoordelijk voor de groei, wij voor de groeiomstandigheden. Tenminste voor een deel.

De Geest?

Maar er waren er sommigen die me vroegen: ‘mag je er dan vanuit gaan dat er spontaan iets gaat groeien? Daarvoor moet de Geest toch al in je wonen?’

Nou nee, niet in iedereen zomaar! Toch vraagt het geen bijzondere prestatie van je.

Als je in de Heer Jezus gelooft en vindt dat je bij hem hoort, mag je er zeker van zijn dat de Geest in je woont. Zelfs al lijkt je leven nog veel te weinig op dat van de Heer Jezus.

Paulus schrijft daarover in 1 Kor. 12 (hier vlak voor): (Paulus geeft een check) ‘niemand kan ooit zeggen: ‘Jezus is de Heer,’ behalve door toedoen van de heilige Geest (3). Het ‘zeggen’ alleen al doe je onder invloed van de Geest. De simpele erkenning dat Jezus je Heer is, is al een aanwijzing dat de Geest in je woont.

‘Ja maar, mijn leven lijkt nog helemaal niet op wat de Heer Jezus zou willen!’, denk je misschien. Nou ja, je kunt de Geest kwetsen en weerstaan (Ef. 4,3) in zijn bedoeling met je leven. Zodat er van zijn bedoelingen maar weinig terecht komt. Maar het is niet zo dat je de

Geest eerst moet verdienen door berouw en bekering en dat Hij dan pas in je komt wonen. Want zonder de Geest zou er nooit berouw en bekering zijn. Dus je geloof begint met de komst van Geest. Dat is pure genade. Maar zijn werk blijft beperkt als je niet meer ruimte voor Hem maakt. Je moet de Geest leren liefhebben met je hele hart, ziel en verstand.

Zodat Hij niet alleen Gast in jouw leven is, maar een welkome Gast. Als je Hem niet liefhebt met je hart en ziel krijgt Hij je vertrouwen niet. Dan zul je Hem de leiding ook niet geven in je leven, maar steeds -wantrouwig- zelf de touwtjes in handen houden. Je dagelijkse leven is jouw aangelegenheid waar jij de baas bent. Daar laat je de Geest niet zo in toe.

Als je Geest niet liefhebt met je verstand, dan zul je zijn inbreng niet serieus nemen. 'Wie zegt dat het waar is?' En de inbreng van de Geest krijgt zo geen verdere invloed in je leven, geen gevolgen. Die Geest lijkt op een consulent die je levenshuis binnenkomt, jij dan op een onwillige huisbewoner die de consulent dan wel heeft binnengelaten in het halletje van het huis, maar Hem niet verder toe laat in de rest van je huis. Zodra hij je aanwijzingen gaat geven over de inrichting van je levenshuis, neem je dat niet van Hem aan. Zeker niet als Hij je duidelijk maakt dat er sommige zaken uit je leven horen te verdwijnen omdat ze niet goed voor je zijn en de ruimte van andere, nieuwe, goede, dingen innemen, zoals: liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing.

Je moet de Geest niet alleen ontvangen, je moet het ook met Hem wagen.

Dat doe je door Hem steeds verder in je levenshuis uit te nodigen en Hem serieus te nemen in wat Hij je over je leven duidelijk maakt en dus zijn aanwijzingen op te volgen.

Als je dat doet, zul je tot je verbazing ervaren dat er in plaats van je oude leven een heel nieuw leven gaat groeien. Berouw en bekering zijn belangrijk niet om dat de Geest anders niet komt, maar omdat Hij anders zijn werk niet zal kunnen doen. Dus bidt Hem en luister naar Hem.

Liefde is... (1)

De eerste en meest fundamentele eigenschap van de vrucht is: liefde. 'Houden van', zeggen wij ook. Het staat als eerste eigenschap van de vrucht, maar het is niet alleen de eerste maar ook de belangrijkste eigenschap. De vrucht is liefde zoals die zich laat zien in de andere eigenschappen.

Je zou kunnen zeggen (zo Jos Douma): die liefde is het witte licht

dat zich breekt in alle kleuren van de regenboog: vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing.

Meestal wordt in de Bijbel van de vrucht van de Geest een afkorting gegeven: liefde. Overal waar liefde genoemd wordt mag je de andere eigenschappen erbij denken.

Zonder liefde is dat andere ook allemaal niets (1 Kor. 13, 1-3): liefdeloos is tongentaal als een brandalarm, wordt waarheid een leugen en geloof hels. Het is niets zonder liefde (sterke taal!). Zelfs het grootste geschenk dat je kunt geven, je eigen leven, is zonder liefde waardeloos geworden. Liefde is het wezenlijke ingrediënt dat al het andere waarde geeft.

In elk van die andere eigenschappen hoort de liefde een wezenlijk onderdeel te zijn: vreugde is: oprecht blij ten koste van niemand, en vrede is geen afgedwongen koude oorlog maar echt spontaan en diep, geduld is geen gedogen, maar met alle liefde geduldig, en de vriendelijkheid is van harte en goedheid is gul zonder bijbedoelingen, en het vertrouwen is veel meer dan het slechts met iemand wagen en zachtmoedigheid is niet slap en laf, maar kwetsbaar, mild en toch krachtig, en de zelfbeheersing is geen bekrompenheid maar het vanzelfsprekende gezag over je eigen gedrag hebben; heer over je zelf zijn, vrouwe over jezelf zijn.

-> *Liefde is daarom de belangrijkste eigenschap van de vrucht*

Liefde is ... (2)

Maar wat is liefde dan? Wij gebruiken 'houden van' op zoveel verschillende manieren! Wij zeggen 'ik hou van jou', maar ook: 'ik hou van patat met appelmoes'. Is dat allemaal hetzelfde?

Wij hebben in het Nederlands eigenlijk maar één woord voor liefde. En wat we ermee bedoelen verschilt per situatie: de liefde voor je kinderen is wat anders dan de liefde voor je geliefde, anders dan de liefde voor je vrienden en nog weer wat anders dan de liefde voor je naaste.

In het Grieks is dat beter zichtbaar, want daar gebruik je verschillend woorden voor verschillende soorten liefde. Er zijn er wel zes, ik noem er drie,

Je hebt 'eros' (erotiek), dat is de lichamelijke en romantische liefde, de liefde waarbij je gemakkelijk de zelfbeheersing verliest.

Je hebt ook 'philia', kort gezegd de liefde tussen vrienden, ja eigenlijk al die vormen van genegenheid waarbij geen begeerte meespeelt. De hoogste vorm van philia was de vriendschap tussen oude strijdmakkers.

Er is ook agapé, een heel algemeen woord voor liefde. Maar zoals

Paulus het gebruikt, de hoogste vorm van liefde.

Anders dan eros kent agapé geen gebrek aan zelfbeheersing (Gal. 5,22) en anders dan philia kent agapé geen eigenbelang en jaloezie. Agapé, zoals Paulus het gebruikt, is vrij van lust, van gebrek aan zelfbeheersing, van eigen belang en van jaloezie.

Het is een gulle liefde, die niets terugverwacht, die veel kan hebben, en veel mag kosten, bestemd voor iedereen die om je heen leeft. Bekijk het rijtje in Gal. 5,22 en de opsomming in 1 Kor. 13, 4-7 maar eens, dan houd je agapé over.

En is het ene verkeerd, en het ander goed? Nee! Eros, philia en agapé zijn verschijningsvormen van dezelfde liefde op een steeds hoger niveau.

Het begint met eros, daarin spreekt het verlangen van je lichaam een sterke rol. Mooi als het samen opgaat met een diepe vriendschap, dan is het zacht romantisch licht (30 Watt -30-60 Lux). Maar Eros is triest als het alleen maar lichamelijk is zonder vriendschap, dan blijft allen porno over.

Philia is ongeveer hetzelfde niveau, maar wel anders. En soms is het meer dan eros. Wanneer de ene kameraad zich opoffert voor de andere of waar vriendinnen alles voor elkaar over hebben, dan wordt het ineens sterker. Als een lampje van 60 Watt.

Maar agapé dat is de hoogste vorm van liefde. Dat begint al met 100 Watt. De liefde van ouders voor hun kinderen, die blijft wat er ook gebeurt. En dat maakt een moeder weerloos voor haar drugsverslaafde zoon, die haar berooft van al haar kostbaarheden om zijn verslaving te kunnen betalen. Maar zij kan geen nee zeggen, want haar liefde voor de jongen is sterker dan haar bezit. Zelfs als het niet goed voor hem is. Agapè mag je alles kosten. En de hoogste vorm van agapé is die Paulus beschrijft in 1 Kor. 13 geduldig, goed, niet jaloers maar gunnend, niet eigenwijs en zelfingenomen, niet kwaad te krijgen zelfs als zelf slecht behandeld niet, een liefde die uiteindelijk alles verdraagt en nooit, nooit opgeeft. Jezus heeft de hoogste vorm van agapé laten zien. Hij werd de verpersoonlijking van de agapé (lees eens 1 Kor. 13, 4-7 en lees dan 'Jezus' voor 'liefde')

Dat is liefde die geen 100 Watt of 200 Watt is, maar vergelijkbaar met sterkste licht dat voor ons denkbaar is: het volle zonlicht.

En de Geest wil dat hoogste niveau van liefde in ons tevoorschijn laten komen. Met agapé wordt onze eros, dat er vanzelfsprekend wel is, verrijkt met blijdschap, geduld, goedheid en zelfbeheersing. En met agapé wordt onze philia (vriendschap) dieper, want jaloezie verdwijnt en eigenbelang en ook het 'whats in it for me'.

Ja, met agapé wordt alle liefde dieper en ook wijder

(Mooie mensen zoals Jezus) 2. Liefde is...

De kring van de liefde wordt veel groter: wijder dan het kleine, jaloerse, kringetje rondom onze geliefde, wijder dan de bloedbanden van onze familie, wijder dan de vertrouwde kring van onze vrienden, wijd genoeg om uiteindelijk al onze naasten te bevatten. In die wijde kring kunnen ook de vluchtelingen die op ons pad komen een plek krijgen. Liefde is... sterk als het zonlicht, sterk als die van Jezus.

Liefde is ... (3)

In onze tijd bedoelen we met 'de liefde' vaak alleen de romantische liefde. *De dag van de liefde is Valentijnsdag in onze tijd, niet Goede Vrijdag*, hoewel daar vanuit Paulus' gezichtspunt veel voor te zeggen zou zijn. Want als er één dag is geweest waarop de hoogste liefde zichtbaar werd, dan was het die dag wel.

Maar voor ons lijkt andere liefde vaak belangrijker.

Wij krijgen hier belofte dat er nog méér is dan de romantische liefde waarnaar ons lichaam verlangt en die ons –zo beleven we dat vaak- compleet maakt, méér dan de veiligheid van de familie en de warmte van de vriendenkring. Liefde die niet alleen maar het antwoord is op wat de ander de ander je geeft, maar liefde die als een waterbron spontaan in je opwelt. Liefde die nooit opraakt, je krijgt steeds genoeg om te geven.

Liefde die veel méér dan een gevoel zichtbaar wordt in een levensstijl: in daden van liefde, in vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid in geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Liefde die alles verdraagt, alles gelooft, alles hoopt en die het altijd maar weer volhoudt.

Dat is geen eis van God aan ons, maart een belofte van Geest voor ons.

Bid Hem er maar om!

Volg de aanwijzingen van de Geest, maak ruimte voor wat hij belooft. Vergelijk jouw liefde maar met zijn bedoeling.

En loop achter Hem aan over het pad van de liefde, die weg die je nog hoger brengt.

Dan zullen wij met zijn allen uiteindelijk stralen als de zon in het Koninkrijk van onze Vader, zoals de Heer Jezus dat beloofde (Mat. 13,43).

De praktijk

Terug naar de praktijk.

En wat doe ik dan nu met de uitnodiging van het bedrijf van die oude kennis.

Wat denken jullie?

‘Niet boos maken, kwaad niet aanrekenen, altijd volhouden’
Ik moest naar gaan,
denken jullie niet?

Amen.

© Wieb Dijksterhuis, oktober 2015.